

Minister – Członek Rady Ministrów Koordynator Służb Specjalnych

Mariusz Kamiński

DBN.WP.065.9.2023

Warszawa, 28 lipca 2023 r.

Pan
dr hab. Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo o sygn. WZF.7043.191.2023.MB/TO z 15.06.2023 r. dot. niejednolitego transponowania do polskiego systemu prawnego, w odniesieniu do służb mundurowych, dwóch dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady¹ regulujących obszar *work-life balance*, proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

W punkcie 17 preambuły do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/UE, wskazuje się jednoznacznie, że dyrektywa ma zastosowanie do wszystkich pracowników posiadających umowy o pracę lub będących w innym stosunku pracy, w tym umowy związane z zatrudnieniem lub stosunkami pracy osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy, pracowników zatrudnionych na czas określony lub osób zatrudnionych na podstawie umowy z agencją pracy tymczasowej lub pozostających z taką agencją w stosunku pracy (jak przewidziano wcześniej w dyrektywie 2010/18/UE). Biorąc pod uwagę orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczące kryteriów ustalania statusu pracownika, to do państw członkowskich UE należy definiowanie umów o pracę i stosunków pracy.

Stosunek służbowy w służbach specjalnych ma jednak swoisty charakter, odróżniający go nie tylko od klasycznego stosunku pracy, ale także od stosunku służbowego funkcjonującego na podstawie przepisów prawa pracy (jak np. w przypadku służby cywilnej).

Przywoływane przez Pana Rzecznika przepisy dyrektywy: art. 6 (prawo do urlopu opiekuńczego w wymiarze 5 dni) i art. 7 (czas wolny z powodu działania siły wyższej), dotyczą pracowników. Nie każdy stosunek służbowy jest jednak stosunkiem pracy w rozumieniu prawa pracy. Należy podkreślić, że w polskim systemie prawnym funkcjonują także stosunki służbowe regulowane przez prawo administracyjne, przy czym stosunki służbowe o charakterze administracyjnoprawnym są charakterystyczne m. in. dla służb mundurowych, w tym służb specjalnych. Istotne jest, że wobec tego typu stosunków prawo pracy nie ma bezpośredniego zastosowania. Dana pragmatyka służbowa może oczywiście odsyłać do wybranych przepisów prawa pracy, jednak z samej istoty odrębnego uregulowania stosunku służbowego funkcjonariuszy w ustawie pragmatycznej wynika, że prawo pracy i pragmatyki służbowe nie są tożsamym obszarem regulacji. Zaznaczyć przy tym należy, że w sytuacji odesłania w pragmatyce do przepisów prawa

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 186 z 11 lipca 2019 r. str. 105) oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylająca dyrektywę Rady 2010/18/UE (Dz. Urz. UE L 188 z 12 lipca 2019 r., str. 79 dalej: dyrektywa 2019/1158).

pracy, przepisy te mają wówczas charakter posiłkowy, co nie zmienia istoty stosunku służbowego charakterystycznego dla funkcjonariuszy służb specjalnych.

Z uwagi na powyższe, należy stwierdzić, że przedmiotowe przepisy dyrektywy nie mają zastosowania do służb specjalnych, a ich ewentualne uwzględnienie mogłoby zostać dokonane jedynie poprzez bezpośrednie zmiany w poszczególnych pragmatykach służbowych.

Należy dodać, że służby specjalne, zważywszy na posiadane przez nie cechy opisane w poszczególnych pragmatykach służbowych, należy zakwalifikować jako służby mundurowe. Istotnymi składnikami służby w służbach mundurowych, jak podniósł w orzeczeniu Trybunał Konstytucyjny² są m. in. „pełna dyspozycyjność i zależność od władzy służbowej, wykonywanie zadań w nielimitowanym czasie pracy i trudnych warunkach, związanych nieraz z bezpośrednim narażeniem życia i zdrowia w czasie udziału w obronie kraju lub gwarantowania bezpieczeństwa obywateli (...)”.

Mając na względzie opisany powyżej charakter stosunku służbowego w służbach specjalnych, wymaganą pełną dyspozycyjność funkcjonariuszy i potencjalną konieczność wykonywania przez nich zadań w nielimitowanym czasie służby, w obecnej sytuacji nie jest zasadne włączanie do ustawowych pragmatyk tych służb dodatkowych przepisów potencjalnie ograniczających możliwość pełnienia tak uwarunkowanej służby.

Jednocześnie informuję, że kwestia zmiany przepisów w pragmatykach służb specjalnych, przyznająca funkcjonariuszom tych służb prawo do uposażenia w wysokości 70% za okres urlopu rodzicielskiego, z uwagi na potencjalne skutki finansowe dla budżetów tych służb, zostanie poddana dalszym, szczegółowym analizom.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra

Stanisław Żaryn
Sekretarz stanu, Pełnomocnik Rządu ds.
Bezpieczeństwa Przestrzeni Informacyjnej
Rzeczypospolitej Polskiej
/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Pan Marek Kuchciński – Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dot. BPRM.5237.1.2.2023)
2. Pan Mariusz Błaszczak – Minister Obrony Narodowej

² Orzeczenie z dnia 23 września 1997 r., sygn. akt K. 25/96.